

Vår referanse:
2023/530-4-145Saksbehandler:
Geir KvistenDato:
22.11.2023

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

| Utvalg | Utv.saksnr. | Møtedato |
|-------------------------|-------------|------------|
| Administrasjonsutvalget | | 29.11.2023 |
| Lokalstyret | | 14.12.2023 |

Administrasjonssjefens anbefaling:

Budsjett 2024, og økonomiplan og handlingsprogram for 2024-2027 for Longyearbyen lokalstyre vedtas i samsvar med vedlagte budsjettdokument. Dette innebærer følgende:

1. Lokalstyret vedtar netto økonomiske rammer på tjenesteområdene i henhold til vedlagte skjemaer etter budsjettforskriften § 5-4, bevilgningsoversikter drift, med de mål og premisser som ligger til grunn for budsjettet.
2. Lokalstyret vedtar investeringsbudsjettet i henhold til vedlagte skjemaer etter budsjettforskriften § 5-5, bevilgningsoversikter investering, med de mål og premisser som ligger til grunn for budsjettet.
3. Egenbetalinger, gebyrer og betalingssatser vedtas i samsvar med vedlagte gebyrhefte.
4. Lokalstyret vedtar låneopptak på 71,180 millioner kroner til finansiering av investeringer jf. Kommunelovens § 14-15 første ledd.
5. Lokalstyret vedtar låneopptak på 25 millioner kroner til videreutlån til Svalbard Energi AS, jf. Kommunelovens § 14-17.
6. Lokalstyret vedtar å innvilge et likviditetslån til Svalbard Energi AS på 25 millioner kroner. Likviditetslånet skal betales tilbake innen 31.12.2024, og det skal beregnes renter i samsvar med til enhver tid gjeldende rentebetingelser på de øvrige videreutlånene til Svalbard Energi AS. Administrasjonssjefen gis fullmakt til å inngå nødvendige avtaler. Midlene skal hentes fra disposisjonsfondet.
7. Lokalstyret vedtar de finansielle måltallene som beskrevet i vedlagte budsjettdokument for økonomiplanperioden 2024-2027.
8. Lokalstyret vedtar følgende bruk av korpenger for 2024:
 1. Tilskudd til felles fyrverkeri i Longyearbyen: 70 000
 2. Tilskudd til kulturhuset: 100 000
 3. Tilskudd til solfesten: 50 000
 4. Tilskudd til litteraturfestivalen: 75 000
 5. Tilskudd til UKM: 100 000
 6. Tilskudd til Camp Svalbard: 150 000
 7. Tilskudd til friluftslageret: 100 000
 8. Tilskudd til kulturskolen: 50 000
 9. Tilskudd til løypelaget: 430 000

Sammendrag og konklusjon:

I denne saken presenteres administrasjonssjefens forslag til budsjett for 2024, og tilhørende økonomiplan og handlingsprogram for perioden 2024-2027.

Saksopplysninger:

Lov om Svalbard (Svalbardloven) regulerer Longyearbyen lokalstyre sin organisering og oppgaver. Svalbardlovens § 40 slår fast at kommunelovens kapitel 14 om økonomiforvaltning gjelder tilsvarende for Longyearbyen lokalstyre, med unntak av §§ 14-8 og 14-17 første ledd andre punktum.

Krav til budsjettet:

Gjeldende kommunelov ble vedtatt av Stortinget 27 juni 2019. Økonomibestemmelsene i den nye kommuneloven representerer en tydeliggjøring av kommunens ansvar for å forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Et grep for å oppnå dette er at er kravet om at kommunestyret (lokalstyret) skal vedta et sett av finansielle måltall. Disse er nærmere beskrevet i selve budsjettdokumentet.

Kommuneloven stiller videre krav om at de kommunale budsjettene skal være: I balanse, realistiske, oversiktlige og fullstendige. Balansekravet innebærer at de løpende inntektene minst må dekke de løpende utgiftene. Realismekravet betyr at budsjettet skal bygge på realistiske anslag over inntekter og utgifter. Kravene om oversiktighet og fullstendighet avspeiler at budsjettet skal fungere som informasjonskilde om rammene for kommunens virksomhet. Alle kjente inntekter og utgifter skal fremstilles i et samlet dokument.

Koblingen mellom lokalsamfunnsplanen, handlingsprogrammet og økonomiplanen:

Den nye lokalsamfunnsplanen for perioden 2022-2033 ble vedtatt i lokalstyret 10. mai 2022. Lokalsamfunnsplanen er sammen med arealplanleggingen den overordnede delen av det langsiktige planstyringssystemet i Longyearbyen lokalstyre.

Lokalsamfunnsplanen handler om de store linjene for en ønsket samfunnsutvikling. Hvilke tiltak som må gjennomføres for å komme til de overordnede målene som lokalsamfunnsplanen setter og hvor mye det vil koste, konkretiseres i økonomiplanen og årsbudsjettet.

Dette stilles det også krav om i kommunelovens § 14-4 som omhandler økonomiplan og årsbudsjett. Her kommer det tydelig frem at «økonomiplanen skal vise hvordan de langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp». Videre står det å lese at «økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd».

For Longyearbyen lokalstyre utgjør den vedlagte økonomiplanen handlingsdelen til den vedtatte lokalsamfunnsplanen. Koblingen mellom den overordnede planen, og økonomiplanen er ivaretatt av at vi har presentert alle satsingsområdene, hovedmålene, og de prioriterte delmålene som en del av dokumentet. Videre har vi knyttet en del tiltak i budsjettet, både investeringstiltak og driftstiltak, opp mot de konkrete satsingsområder, hovedmål og delmål som er vedtatt i lokalsamfunnsplanen. Vi har dermed fått synliggjort den røde tråden mellom det overordnede planverket, og de konkrete tiltakene i budsjettdokumentet.

Budsjettprosessen i 2023:

Budsjettarbeidet startet allerede i mars med en strategisamling mellom representanter for administrasjonen og politikerne i lokalstyret. Her gjennomgikk og diskuterte man overordnede målsettinger og utfordringer for Longyearbyens tjenester og rolle som samfunnsutvikler. I løpet av våren har enhetslederne gitt innspill i forhold til både investeringstiltak og andre budsjettbehov, som ledet frem til administrasjonssjefens prioriteringer for budsjettarbeidet for 2024.

Med bakgrunn i dette arbeidet ble «retningsgivende økonomiplan 2024-2027» vedtatt i lokalstyret før sommeren. Her vedtok lokalstyret hvilke delmål og strategier som skulle være prioriterte i forhold til lokalsamfunnsplanen. Denne saken, og de prioriterte mål og strategier, la føringer for administrasjonens videre arbeid med budsjett og handlingsprogram.

Det har i tillegg vært diskusjoner rundt budsjett, målsettinger og tiltak i flere møter i AU etter sommeren. Videre har det vært gjennomført møter med alle enhetslederne for å gå gjennom de foreløpige budsjettforslagene til hver enkelt enhet. Til slutt har det vært møter i den strategiske ledergruppen hvor man har konkludert med det som har munnet ut i administrasjonssjefens forslag til budsjett- og økonomiplan for 2024-2027.

Det som har gjort budsjettprosessen litt ekstra krevende i år er at valget avholdes forholdsvis sent på høsten. Det innebærer at det nye lokalstyret får forholdsvis kort tid til å sette seg inne i budsjettet, og de forutsetninger og premisser som har ligget til grunn for budsjettarbeidet.

Dokumentets innhold:

Økonomiplandokumentet presenteres med bruk av budsjettverktøyet Framsikt, som muliggjør publisering av budsjettet i digital form på nettet. I tillegg legges dokumentet ved som et PDF - dokument som et vedlegg til saken. De obligatoriske budsjettskjemaene er satt opp i henhold til bestemmelsene i budsjettforskriften. Her følger link til økonomiplandokumentet i digital form:

<https://appublishframsikt-staging.azurewebsites.net/2024/longyearbyen/2537cc81-a047-4501-ab6e-d3a324a1489c/bm-2024-økonomi>

Vurdering:

Slik administrasjonssjefen vurderer det er det vedlagte budsjettforslaget ansvarlig, godt gjennomarbeidet, og i tråd med kommunelovens bestemmelser. Budsjettet sikrer at vi viderefører gode tjenester for Longyearbyens innbyggere, samtidig som vi er innenfor rammene av en økonomisk forsvarlig drift. Budsjettet presenteres med et positivt netto driftsresultat på 5,8 millioner kroner. Dette utgjør ca. 1,5% av brutto driftsinntekter, og er dermed lavere enn det vedtatte finansielle måltallet på minimum 2,5 %.

Årets budsjettprosess har vært mer krevende enn den har vært i de siste årene i Longyearbyen lokalstyre. Dette skyldes flere forhold; Økte rentekostnader, kraftig lønns- og prisvekst, og generelt høyere kostnader til både lovpålagte og ikke lovpålagte tjenester utfordrer budsjetttrammene våre. Ledelsen har gjennom lang tid diskutert ulike tiltak som påvirker driften neste år, og det er også mange ønskede tiltak som det ikke er funnet rom for å prioritere i neste års budsjett. Vi har også implementert et sett med innsparingstiltak for å sikre et budsjett som legges frem med et positivt resultat neste år. Disse tiltakene presenteres som et eget vedlegg i budsjett- og økonomiplanen.

Det foreslås et nytt låneopptak på 96,18 millioner kroner neste år, inkludert et lån til videreutlån på 25 millioner kroner til vårt aksjeselskap Svalbard energi AS. Dette sikrer finansieringen av gode investeringsprosjekter som er viktige for videre utvikling av LL sine tjenester og oppgaver. Samtidig har LL hatt en til dels kraftig økning av lånegjeld de siste 3 årene, med den konsekvens at finanskostnadens andel av våre totale utgifter fortsetter å øke.

Videre foreslår administrasjonen å innvilge et likviditetslån på 25 millioner kroner til Svalbard Energi, i tillegg til lånet som tas opp til investeringsformål. SEAS har signalisert likviditetsutfordringer allerede tidlig på nyåret, og det fordrer at LL som eier bidrar med midler i en periode for å sikre at SEAS kan møte sine forpliktelser. Midlene til dette må tas fra disposisjonsfondet.

Administrasjonssjefen ønsker at Longyearbyen lokalstyre bør ha fokus på lånegjeldens utvikling i neste økonomiplanperiode, slik at vår totale lånegjeld holdes innenfor rammene av de finansielle måltallene som lokalstyret selv har vedtatt, og at kravene om kommunelovens bestemmelser om økonomisk forsvarlig utvikling over tid blir ivaretatt.

Gebyrregulativet legges frem som en del av budsjettvedtaket for 2024, og utgjør et eget kapitel i budsjett- og økonomiplandokumentet. De fleste gebyrene er økt med 6% fra nivået i 2023, med unntak av noen få som av ulike grunner blir beregnet på en annen måte. Det er blant annet tilfellet med gebyrene på de ulike selvkostområdene våre, som varierer fra en reduksjon på 15 % til en økning på 40%. Dette fremkommer mer i detaljert i gebyrregulativet vårt.

Helt avslutningsvis bør det nevnes at det er viktig å fortsette å holde fokuset på økonomi og økonomistyring også etter vedtaket av budsjettet for 2024. Administrasjonen vil allerede tidlig på nyåret starte planleggingen av budsjettprosessen for 2025, og vil i samarbeid med det nye lokalstyret måtte jobbe videre for å tilpasse driften av Longyearbyen lokalstyre sine tjenester til de rammebetingelsene vi er underlagt.

Vedlegg

- 1 Budsjett og økonomiplan 2024-2027 adm. sjefens innstilling.